

▶▶ **AKADEMIK DRAGO ŠTAMBUK**

zabrinjavajuće i bremenite brojnim opasnostima.

Odnedavno svim vašim titulama treba pridodati i onu akademika. Koliko vam znači ta čast? Kakvu novu ulogu vam je izbor u redovno članstvo HAZU-a donio?

Ne bih komentirao izbor u Akademiju. Trebali biste pitati one koji su donijeli takvu odluku i procijenili da je moj književni opus vrijedan pozornosti. Potonje doživljam obvezom koja traži od mene dodatni napor i više angažmana po pitanjima općega dobra i sudbine zajedničke nam domaje, ali i svijeta koji je naša proširena domovina.

Kakvim ocjenjujete prijepore oko prijema novih članova HAZU-a? Slažete li se s onima koji tvrde da je i tu mnogo politike, još više politikanstva i interesnih lobija, premalo istinskih procjena stvarnih postignuća te najmanje žena?

Još sam nov po pitanjima uvida u funkcioniranje HAZU-a; no politika je danas očito upletena u sve društvene pore i procese. Plemenitu politiku

Samo s ča i kaj posjedujemo svoju blistavu jezičnu pričuvu kojom valja oploditi inače sjajno potvrđeni hrvatski štokavski standard, kaže akademik Štambuk

valja ohrabrivati, jer brine o općem dobru, dok onu drugu, korumpiranu treba prepoznati i boriti se protiv nje; a sve rješavati na humano intonirani način koji razaznaje i dijeli dobro od zla. Jedan od najvećih problema današnjice jest da je izgubljena moć razlikovanja dobra od zla, a zamjena teza postaje općim mjestom nesretanoga nam i sve više dijelećeg i prijetećega svijeta. Glede rodni odnosa u institucijama, pa tako i u HAZU, držim djelo jedino presudnim i odlučujućim za članstvo. Kakvoća i doprinos valja biti osnovnim kriterijem za ulazak u Akademiju, premda mnogi koji to zaslužuju zbog ograničenog broja nisu njeni članovi. Dovoljno je prisjetiti se velikih Nikole Šopa ili Vesne Parun koji nikada nisu ostvarili redovito članstvo.

Sredstva za okončanje svijeta toliko su narasla i bujaju sveder, da pitanje članstva u bilo kojoj instituciji postaje nevažnim, ukoliko tim činom nismo u prilici doprinijeti opstanku ljudske rase i planeta Zemlje. Metafora koja mi se nameće za čovječanstvo jest ouroboros – zmija koja jede svoj rep i probavlja sebe samu. Da, samouništenje naša je najoportunija igra današnjice; na Titaniku smo, zvuci valcera zaglušuju nas, šampanjac se slijeva niz grla gramzljivih plesača, a ledenjak samo što nije skršio naš zemaljski brod.

Pitat nam se – gdje je izlaz, kako poništiti hrpuće zlo? Možda je odgovor u mojoj davnoj knjizi Od onih kakve crta infantkinja: "Udarati krlom angjela o modri mrzli prozor što dijeli prašinu od praha zvijezda, dok mala drvena kola prevoze Velikog medvjeda u gustiš Kumovske slame? Truniti fosforni klas od sićušnih bljeskova, igrati igru perli, prezreti kraj."

Skutrit nam se među ruševine, podizat ih predano, s nepomučenom vjerom da ni najjači vjetar naudit im neće. ●

Hodanje po jajima zbog straha od rata

Deficit lidera pojačava osjećaje *tjeskobe* kod običnih ljudi u svijetu

Globalizacija je krenula sa Zapada, i u valovima se širila na druge dijelove svijeta. Nju se ne može zaustaviti ni dekretom, ni ratom; može se bolje regulirati, da se ne odvija stihijski, i da služi svima. Globalizacija je promijenila lice svijeta

Piše Mirko Galić

Rat u Ukrajini razotkrio je otužnu činjenicu da u svijetu nema puno lidera, da na Zapadu nema ni jednoga i da ni Joe Biden nije pokazao autoritet koji bi Rusiju odvratio od agresije. Vladimir Putin se u toj praznini vlada kao vođa koji drži ključeve rata i mira, ne plašeći se ni američke sile, ni zapadnih sankcija. Prije su se predsjednici SAD-a nameritali kao državnici koji su po položaju najmoćniji na svijetu: vode najjaču zemlju, zapovijedaju najvećom vojskom, drže najbogatije gospodarstvo, raspoložu s najviše novca, imaju najnašniju administraciju, uživaju najbolju medijsku podršku... Status

sadašnjega predsjednika u Ukrajini daleko je iznad statusa vodonoše, ako se masovna isporuka oružja i financijska pomoć ne tretiraju kao njegovo sudjelovanje u ratu. Ali, od Amerike se očekivalo više – ne da dodaje rat na rat, pa da imamo svjetski rat, nego da spriječi rat, a kad je do njega došlo, da ga zaustavi. SAD više nema liderske kapacitete.

Na čelu najveće sile, američki predsjednik ima sve što je potrebno da bude vođa u svijetu, ako ne i svjetski vođa. Da ga se barem boje, ako ga ne poštuju. Tako je i bilo u prošlosti, osobito u kritičnim vremenima: Amerika je spašavala druge, da može spasiti

sebe. Najmoćniji državnik u svijetu nije više automatski i svjetski lider za druge države; američki predsjednici u nekoliko posljednjih ciklusa postupno su gubili taj liderski položaj tako da se sve dramatičnije osjeća taj dio kadrovske deficita na svjetskom tržištu. Svijet nema vođu kojeg bi uvažavali i oni koji se s njime ne slažu. To je mjesto upražnjeno u najgorem trenutku kad postoji potreba da netko pokrene stvari u drugome pravcu od onoga u koji ga je uputila ratoborna i agresivna Rusija. Putina se pustilo da operira po drugim državama, pa ga se ne može vratiti, ni molbama ni sankcijama. Svi drugi hodaju po jajima, da ne izazovu još veći rat, a on se jednom nogom